

# REKOMMENDATION 2.2

## Särskild avtalspension, visstidspension och omställningsstöd m.m.

Oktober 2015

**RKR**

RÅDET FÖR KOMMUNAL REDOVISNING

### Innehåll

Denna rekommendation behandlar hur överenskommelser om pensionsförmånerna särskild avtalspension, visstidspension och omställningsstöd mm, ska klassificeras och vilka upplysningar som ska lämnas.

Rekommendationen behandlar inte särskild avtalspension som utgår till viss personal inom räddningstjänsten. Rekommendationen behandlar inte heller förtroendevaldas ålderspension, vilken regleras i RKR 17.1 Värdering och upplysningar om pensionsförpliktelser.

### Rekommendationens bindande verkan

**Text markerad med fet stil** utgör den normerande delen i denna rekommendation. Om avvikelse från rekommendationen görs ska enligt 1 kap. 3 § lagen (1997:614) om kommunal redovisning (KRL) i årsredovisningen anges vilken avvikelse som gjorts och skälen för detta.

### Lagregler

Lagen om kommunal redovisning reglerar i 6 kap. 11 § och 5 kap. 4 § hur redovisning av pensionsförpliktelser ska ske. Begreppet avsättningar behandlas i 6 kap. 11 §.

### Definitioner

*Särskild avtalspension* enligt KAP-KL kan utgå efter överenskommelse mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Någon bindande utfästelse om pension finns inte före beslutet om särskild avtalspension.

*Visstidspension* baseras på en intjänandeperiod. Den kan betalas ut

- ▶ till *anställd som har ett visstidsförordnande enligt det tidigare pensionsavtalet PA-KL* – den anställde kan få pension efter ett visst antal år, och pensionens storlek påverkas av förordnandets längd
- ▶ till *förtroendevald enligt pensionsbestämmelse (pensionsreglemente)* – uppdragets längd bestämmer storleken på pensionen

Ett visstidsförordnande eller förtroendevalds rätt till visstidspension leder inte nödvändigtvis till utbetalningar eftersom möjlighet finns att vara kvar i anställningen eller vara fortsatt förtroendevald. Dessutom finns regler om samordning med annan inkomst vilka kan påverka storleken av utbetalningarna. Samma sak, dvs. att vissa pensionsförmåner inte nödvändigtvis leder till utbetalning gäller för vissa av förmånerna i OPF-KL, exempelvis förmåner som; omställningsstöd, sjukpension, efterlevandeskydd och familjeskydd.

## Redovisning som skuld eller avsättning

**Utfästelser om särskild avtalspension ska redovisas på balansräkningens skuldsida, i allmänhet som avsättning enligt kriterierna i 6 kap. 11 § KRL, annars som skuld. Pensionsförpliktelse till anställd enligt visstidsförordnande eller förtroendevald enligt pensionsreglemente där utbetalning påbörjats ska redovisas som avsättning, oavsett när intjänandet skett. Det samma gäller förpliktelse där man har grund att anta att utbetalning kommer att ske.**

Ett exempel på när man har grund att anta att utbetalning kommer att ske är när en förtroendevald aviserat sin avgång.

Eftersom dessa förpliktelser normalt inte har någon större omfattning jämfört med andra förpliktelser finns det inte skäl att göra en fördelning på ansvarsförbindelse respektive avsättning med hänsyn till tidpunkten för intjänandet.

---

## Redovisning som ansvarsförbindelse

**Pensionsförpliktelse till anställd enligt visstidsförordnande eller till förtroendevald enligt pensionsreglemente som *inte har börjat utbetalas* ska redovisas som ansvarsförbindelse eftersom den inte uppfyller kriterierna för avsättningar.**

Om förmånstagare har annan inkomst som samordnas med pensionen görs en uppskattning och fördelning av vad som ska redovisas som ansvarsförbindelse respektive avsättning.

---

## Upplysningar

**De olika slag av pensionsförmåner som finns upptagna under posten avsättningar specificeras i en not till balansräkningen. I not anges även kompletterande information om antalet visstidsförordnanden och särskilda villkor som avviker från vad som är normalt och som kan leda till betydande ekonomiska konsekvenser. Detta gäller både avtal som redovisats som avsättning och som ansvarsförbindelse.**

Utöver de upplysningar som skall lämnas enligt denna rekommendation finns krav på tilläggsupplysningar i rekommendationerna RKR 7.1 *Upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser* samt RKR 10.2 *Avsättningar och ansvarsförbindelser*.

---

## Ikraftträdande

**Denna rekommendation ersätter rekommendation 2.1 Särskild avtalspension och visstidspension från januari 2006. Rekommendationen gäller från det att den publicerats.**

## Bilaga

---

### Överväganden och motiveringar till rekommendationens utformning

Sedan 2006 gäller pensionsavtalet KAP-KL för den kommunala sektorn. Avtalet ersatte tidigare avtal PFA 98 och PFA 01. Enligt avtalet kan arbetsgivaren och arbetstagaren komma överens om hel eller partiell särskild avtalspension. Överenskommelsen kan gälla avtalspensionens omfattning, nivå, eventuell samordning med förvärvsinkomst, mm.

I PFA fanns en liknande form av avtalspension, särskild ålderspension, som i huvudsak gällde arbetstagare inom räddningstjänsten. För dessa arbetstagare gäller enligt KAP-KL i huvudsak samma regler som gällde för särskild ålderspension enligt PFA. I den beräkningsmodell som tillämpas för pensionskostnader i kommuner och landsting, görs emellertid antaganden och beräkningar av pensionsreserv för räddningstjänstpersonalen, och dessa belopp ingår i den beräknade pensionskostnaden och pensionsförpliktelsen.

I PA-KL, det pensionsavtal som fanns före PFA, fanns en pensionsform som hette garantipension och som i PFA ungefärligen motsvarades av särskild ålderspension. I den mån kommunen eller landstinget har förpliktelse att betala garantipension enligt PA-KL behandlas denna förpliktelse redovisningsmässigt på samma sätt som särskild avtalspension.

Visstidspension är en pensionsform som fanns i PA-KL och som avsåg personal med visstidsanställning. Denna anställningsform innebar att man kunde förordna en person att inneha en tjänst under en viss begränsad tid, varefter förordnandet kunde upphöra på initiativ från såväl arbetsgivaren som arbetstagaren. Förordnandet var kopplat till ett pensionslöfte som utlöses vid förordnandets upphörande. Visstidspension finns visserligen inte längre som avtalsform, men kommer att finnas kvar som företeelse så länge personer som innehar visstidsförordnande finns kvar i kommunal tjänst.

Enligt äldre pensionsbestämmelser för förtroendevalda, PBF och PRF-KL, finns också regler om visstidspension. I de nya pensionsbestämmelserna OPF-KL, är reglerna om visstidspension ersatta av ett omställningsstöd. Om ingen omförhandling skett mellan kommunen och politiker som påbörjat sitt uppdrag före år 2014, finns följaktligen företeelsen med visstidspension till förtroendevalda kvar.